№ 47 (243) Ausgabe A.

HOMAN

Cena s pierasyłkaj i dastaŭkaj da chaty.

na 1 hod—4 m. 80 fen., na ½ hodu—2 m. 40 fen., na 3 miesiacy — 1 m. 20 f., na 1 mies.—40 f.

Biełaruskaja Wilenskaja časopiś

wychodzić dwa razy ŭ tydzień: u aŭtorki i piatnicy.

Adres redakcii: Wilnia, Wilenskaja 33.
Adres administracii i ekspedycii: M. Stefanskaja 23.

CENA ABWIESTAK.

Na 4-aj staranie za radok drobnymi literami — 25 fen.; drobnyje abwiestki pa 5 fen. za słowa. Abwiestki ab śmierci — 60 fen. za liniejku drobnym drukam.

№ 47 (243) Hod III. Wilnia. 11 červvienia 1918 h. Cena 5 fen. (3 kap.)

Telehramy.

10 červvienia.

Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaha: Miž Arra i Alber, na poŭdni ad Sommy i na Awr artyleryjskaja biwa ŭzmacawałasia. Ažyŭlenyje raźwiedki.

Front niamieckaha Naślednika: Enerhičnaj atakaj my ŭčora ŭwarwalisia ŭ harystyje wakolicy Nuajon. Na zachodzi Mats my zdabyli francuskije pazycii pry Mortne-Orwile i prabilisia za liniju Kiwile-Kikbur. Na ŭschodzi ad Mats uziaty wiaršyny Giry. Nia hledziačy na silny adpor worahaŭ, piachota prabiła sabie darchu praz lasy Rikbur i Lamot i adkinuła worahaŭ za Murmon—Marrej. Na poŭdni i pałudziennym uschodzi ad Lasini my hłyboka ŭrezalisia ŭ les Tiekur. Wostryje francuskije kontrataki adkinuty. My ŭziali kala 8,000 pałonnych i harmaty. Na fronci ad Uazy da Rejms — biaz źmien. Miescowyje bitwy na poŭnačy ad Er, na paŭnočnym zachodzi ad Sato-Tjery i pry Wreni dali pałonnych.

Učora źbity 36 warožych samalotaŭ i 6 prywiaznych latučych šaroŭ.

KIJEU. (W.T.B.). „Kijewsk. Myśl“ nakazywaje, što paŭstańnie kazackaha rasialeńnia proci bolšewikoŭ u Kubani ŭsio bolej razrastajecca. Kazaki pačali nastupleńnie ad Tiemruka proci Anapy i Nowarasiejska i dajšli da bierahu Kubani.

U Melitpoli pierachoplena iskrowaja telehrama bolšewikoŭ s Taškientu ŭ Maskwu. U joj haworycca, što pałažeńnie tamtejšaha sawieckaha ŭradu s pryčyny hoładu, chalery i biezraboćcia wielmi papsawałasia. Taškienckaja rada damahajecca prysyłki zaraz-že zbožža i 10 miljonaŭ rubloŭ na patreby rady. Adnak, prośba heta nia može być spoŭniena, bo Turkiestan adrezan ad Rasiei wajskami Dutowa i česka-słowackimi družynami.

MASKWA (P.T.A.) Spaŭnicielny Kamitet pryniaŭ predłažeńnie bolšewikoŭ abjawić mobilizacyju sielan i rabotnikaŭ u adzin tydzień. Hety krok učynien s pryčyny ahitacyi kontrrewolucyanieraŭ, katoryje chočuć wykarystać jeminny kryzis, kab wiarnuć panawańnie kapitalistaŭ i ziemlaŭłaśnikaŭ.

BERLIN. Ab trudnaściach, jakije wyjaŭlajucca pry ładžeńni «narodnaje armii“ ŭ Rasiei, świedčyć cyrkularnaje piśmo sawieckaha ŭradu. Zahad uradu ab arhanizacyi miescowaha wajennaha upraŭleńnia nia spoŭnien, — dy z hetaje pryčyny, jak widać, nima jak arhanizawać čyrwonuju armiju.

29 maja, pad naciskam kontrrewolucyjnaha ruchu, centralny spaŭnicielny kamitet sawieckaha ŭradu razhledaŭ pytańnie ab ahulnaj wajennaj pawinnaści. Pierachod s systemy dabrawolnaj da systemy prymusowaha naboru rekrutaŭ pastanoŭlen usimi hałasami proci 4. Wajenny kamisaryat atrymaŭ zahad u adzin tydzień apracawać plan naboraŭ u Maskwie, Donskaj i Kubanskaj obłaściach, — značyć, tam, dzie najbolš bajacca kontrrewolucyi.

BERLIN. Prezydyum kamisii i padkamisii niamiecka ukrainskaha tawarystwa pryniali ŭčora rezolucyju, witajučy niamieckuju palityku na Ukrainie i pastanowu Niamieččyny paddzieržywać swabodu i dzieržaŭnuju niezaležnaść ukrainskaha narodu. Rezolucyja witaje zabaspiečeńnie praŭnych norm na Ukrainie i addaču ziamli ŭkrainskim sielanam za płatu, paddzieržywajučy pryncyp asabistaje ŭłasnaści. Rezolucyja damahajecca šyrokaha stasawańnia ŭkrainskich nacyanalnych sił pry budawańni dzieržawy i ŭpraŭleńni, ukrainizacyi školnaje sprawy, asabliwa narodnych škoł i nacyanalizacyi ŭkrainskaj carkwy.

BUKAREŠT. Rumynskije hazety nakazywajuć, što anhličanie zusim zapanawali ŭ paŭnočnaj Rasiei i ŭ portach Biełaha mora. Anhlicki kamendant maje dyktatarskuju ŭłaść nad usim uzbiarežžem. Tarhoŭla pierachodzić u anhlickije ruki. Rasiejskije paddanyje prymušeny prasić pazwaleńnia na tarhoŭlu u anhlickaje ŭłaści. Ustanoŭlen anhlicki kantrol pašpartoŭ. Ad nym słowam, heta čaść Rasiei pamału abiertajecca na anhlickuju kałoniju.

KIJEU (W.T.B.). 8.VI. Haława rady kubanska-čornamorskaje respubliki telehramaj dawioŭ da wiedama rasiejskaj mirnaj delehacii, što, apryč spaŭnicielnaha kamitetu rady narodnych kamisaraŭ, na Kubani niema nijakaje inšaje ŭłaści i što jadyny predstaŭnik na mirnaj konferencii jość predstaŭnik rasiejskaj sawieckaj respubliki, čaść katoraj stanowić kubanska-čornamorskaja respublika.

HAAGA. Belhijski ŭrad zajawiŭ pierad usimi ŭradami pratest proci arhanizacii ŭ Belhii niamieckich sudoŭ, bo heta niazhodna z mižnarodnym prawam.

«Nordd. Allg Ztg» adkazywaje na heta, što arhanizacija niamieckich sudoŭ wyzwana zabastoŭkaj belhijskich jurystaŭ.

HAAGA. 8.VI. Adkryta anhlicka-niamieckaja konferencija ab zamienie wajenna-pałonnych. Buduć razhledženy 6 punktaŭ, źwiazanych z zamienaj.

Čarodnaje zasiedańnie — ŭ paniadziełak.

Pryznańnie nezaležnaści Biełarusi.

KIJEŬ 3.VI. U kancy minułaha miesiaca delehacija Biełaruskaje Narodnaje Respubliki źwiarnułasia da rasiejskaj mirnaj delehacii i padała haławie jaje, Rakowskamu, notu, apawieščajučy niezaležnaść Biełaruskaje Narodnaje Respubliki i haworačy ab patrebie pryznańnia rasiejskim sawieckim uradam niezaležnaści Biełarusi. S pryčyny taho, što haława rasiejskaj delehacii nie ŭważaŭ siabie ŭpaŭnamočenym dać jaki-kolečy adkaz na heta, jon źwiarnuŭsia ab instrukcii da rady narodnych kamisaraŭ.

Ukraina pryznała Biełaruskuju Narodnuju Respubliku. («Dz. P.»)

Da rodnych niŭ.

S kožnym dniom uzrastaje čysło ludziej, katoryje paśla doŭhaj wandroŭki pa čužych kutoch waročajucca da rodnaha kraju. Mnoha pieražyli jany tam za paŭtrecia hodu razłuki s swaim krajem,—pieražyli ŭpadak carskaha panawańnia, rewoluciju Lwowa i Kierenskaha, a ŭrešci — bolšewicki pierewarot, katory pierewiarnuŭ uwierch dnom usio žyćcio Rasiei, jašče tak niedaŭna wydawaŭšajasia hetkim mocnym, nienarušymym. A ŭsio, što bačyli ich wočy, što pieražyła ich duša, nie mahło nie pakinuć hłybokaha śledu na ich dumkach i nastrajeńniach.

S čym že pryjeduć da nas našy braty-wysialency? Što pryniasuć da rodnych chat?

Ab usiej masie biełarusaŭ, jakije tak krepka rwucca nazad da swaje Baćkaŭščyny, možna ŭžo sudzić pawodłuh paadzinokich ludziej, katorym užo ŭdałosia siudy pierebracca. A pieršaje, što kidajecca ŭ wočy, heta toje, što ŭsie akazalisia wielmi dalokimi ad taho, što ciapier tworycca ŭ Rasiei, — dalokimi jak ad bolšewickaha šału, tak i ad ideolohii kontrrewolucii.

Bolšewizm nia moh puścić hłybokich karanioŭ u biełaruskuju emihranckuju masu, a tak-že sałdatoŭ-biełarusaŭ pierš za ŭsio tamu, što jany na maskoŭskaj ziamli čuli siabie ŭwieś čas čužymi. Ruch da raždzielu ziamli, da niščeńnia panskich dwaroŭ ich nie aharnuŭ, bo im, jak čužyncam, jak dačasnym haściom, nie było pry hetym miesca: ziamlu dzialili maskoŭskije sielanie tolki miž saboj. Sałdaty-biełarusy, byŭšyje na fronci, nie śpiešalisia ŭciekać s pazycij, bo ich chaty astalisia za frontam. Dumki ich płyli daloka-daloka, da swaje Baćkaŭščyny; jany chacieli-by bačyć rodny kraj wolnym i niezaležnym. I woś jany pačali pieraklikacca, źbiracca ŭ hramady, pačali arhanizawacca ŭ biełaruskije nacyanalnyje pałki i dywizii — s ćwiordaj wieraj, što wola i niezaležnaść nie dajucca darma, a wymahajuć achwiar s krywi i žyćcia... Heta iznoŭ pasiejało swarki miž biełarusami i bolšewikami. Na hetym hrunci pačałasia baraćba miž bolšewizmam i biełaruskimi nacyanalnymi idealami. I, nia hledziačy na razhony źjezdaŭ, na rospusk biełaruskich wojsk i t. p., nacyanalny idea pieraważyŭ.

My čuli, što ŭ Maskwie jość biełaruski bolšewicki komisaryat, što tam wychodzić biełaruskaja bolšewickaja hazeta. Ale i miž tymi — praŭda, wielmi niačyślennymi biełaruskimi «bolšewikami» my bačym dziŭnyje nastrajeńni: jany wostra raspraŭlajucca z biełaruskim «nacyanalizmam», z biełaruskimi «buržujami», jakije prykładajuć swaju ruku da budawańnia niezaležnaje Biełarusi, — adnak, pilna prysłuchoŭwajucca da čutak z rodnaje Ziamli, drukujuć kožnuju wiestku ab rabocie swaich bratoŭ, ab apawieščeńni niezaležnaści Biełarusi i t. d.

Biazsporna, rasiejskaja rewolucyja zrabiła ŭ dumkach biełaruskich uciekačoŭ i sałdatoŭ u Rasiei hłyboki pierewarot: jana zabiła, wyniščyła da zwańnia astatki pryhonnaj psychalogii. Haračyje pramieńni woli, sahreŭšy ich źbiadnieŭšyje, zamorenyje dušy, zrabili z ich wolnych hramadzian swajho kraju, zbudzili pačućcio čelawiečaj hordaści, pačućcio swaje cany. I da nas wiernucca ŭžo nia tyje ludzi, katoryje pakorna padstaŭlali swaje śpiny pad nahajki wuradnikaŭ i caławali ŭ ruku kožnaha, chto wyhladaŭ na «pana». Pryjdzie wialikaja i družnaja hramada synoŭ Biełaruskaje ziamlicy, katoryje z usich sił swaich woźmucca za adbudowu zrujnawanaha wajnoj kraju i ŭljuć nowaje žyćcio i nowyje idealy ŭ pustawaŭšyje dahetul wioski.

J. Mieleška

„Wilnia—Miensk“.

Dziela paznańnia našaha Kraju i narodu jaho mała ŭhledacca na toje, što ŭ nas jość ciapier: lišnie doŭha žyli my padniawolnym žyćciom, lišnie doŭha čužackaja ruka niščyła biezmiłaserna našy adwiečnyje kulturnyje zdabytki, starajučysia prydać nam to polski, to maskoŭski charakter. Woś, kab paznać praŭdziwaje abličče našaje Ziamli, treba hlanuć nazad — u hłyb minuŭščyny, treba paznajomicca s tym, što narod tutejšy twaryŭ swaimi rukami ŭ časoch niezaležnaha žyćcia.

Z hetaha pahladu my ščyra witajem adkryćcie ŭ Wilni wystaŭki staraświeččyny i mastackich wyrabaŭ pad nazwańniem «Wilnia — Miensk». Nia hledziačy na toje, što wystaŭka henaja — niewialičkaja, adnak, jana ŭ minjatury daje dawoli roznastaronny abraz artystyčna-ramieśnickaha tworstwa minuŭšych let. I ad pieršaha pahladu rezka kidajecca ŭ wočy charakter tutejšaha tworstwa: charakter heny ŭ Wilni ničym nia roźnicca ad Mienska, bo i tut i tam wyjawiłasia taja-ž samaja indywidualnaść narodu Biełaruskaha, bo ŭsio, što bačym na wystaŭcy, nosić ślady ruk i dušy biełaruskaj.

Pa-praŭdzi, wystaŭka nosić *čysta biełaruski charakter*: choć arhanizatary pastawili jaje na krajowym hrunci, jana inšaj być nie mahła, bo *inšaha tworstwa tut nie było.* Jak z adchodam rasiejskich wojsk ščežli da źwańnia staletnije ślady maskoŭskaha panawańnia, tak ščeźnie nakinuty našaj staroncy źwierchni polski nalot pad družnym naporam zbadziŭšychsia nano-

wa ća žyćcia twórčych sił Biełaruskaha narodu.

Najstarejšyje rečy — heta pamiatki pa kniazioch biełaruskich — syhnety, kryžy, napaławinu pahanskije „źmiejawiki“, pačynajučy ažno ad 1000-ha hodu. Cely rad pamiatak z 11, 12, 13, 14 i t. d. wiakoŭ. Dalej — rukapisnyje światyje knihi śpierša ŭ boŭharskaj mowie z biełaruskimi abjaśnieńniami (ad 1400 hodu), paśla —ŭ biełaruskaj, s piekna malawanymi miniaturami,(zusim napaminajučymi freski ŭ Trockim Zamku) pisanyje pieknym piśmom. Asabliwuju ŭwahu źwiertaje arabski rukapis —tłumačeńnie Koranu *na biełaruskuju mowu*, tolki pisanyje arabskimi literami (s „Sorak-Tatar“, pad Wilniaj, 16-17 st.). A pobač — pieršy druk kirylicaj s 1491 hodu Šwejtopolta Fiola s kancom u biełaruskaj mowie; tut že—znamianity „Litoŭski Statut“, drukawany pabiełarusku, ŭ 1588 h. — ŭ tej samaj mowie, ŭ jakoj byŭ napisan. Čyślenyje dakumenty kniazioŭskije i karaleŭskije, usie pisanyje pabiełarusku pačynajučy ad XV stalećcia. Štychawanyje rysunki, bahataja kolekcija antyminsaŭ, malunki. Staryje staryje tkani kunštoŭnaje raboty; šlachockije, mieščanskije i sielanskije opratki; niekalki sot biełaruskich sielanskich pajaskoŭ. Bahata zołatam haftawanyje kaścielnyje stuły, arnaty, nakryćci da kielichaŭ; kaścielnaje srebra. Staryje srebnyje čarki, kubki i t. p. —rabota wilenskich ramieśnikaŭ. Cynowaje sudździe, ramki i inš. Reźba z drewa — fihura Pana Jezusa, Maci Božaje światych — rabota biełaruskich sielan. Škłannyje wyraby s krajowych hut. Kachli i inšyje wyraby z hliny. Cikawy kawany z žaleza hadzinnik s 16 stalećcia. Kawanyje žalezam skryni. Pancyry i šałomy; rycarski mieč s XV st. Počny kaścium tak-zwanaha «litoŭskaha» ułanskaha pałka ŭ katorym słužyli s; ecyalna biełarusy. Pamiatki pa biełaruskim wojsku. Štandar miesta Wilni i Trockaha zamku. Plany i widy Wilni. Urešci — čyślenyje fotohrafii typaŭ biełaruskich, opratak, starych biełaruskich budoŭlaŭ z drewa i cehły — światyń, zamkaŭ, damoŭ staraświeckich i inš. A ŭsio wielmi piekna i ŭ ładzie raźłoženo i widam swaim robić duža pryjemnaje ŭraženie.

Hłaŭnaja čaść wystaŭlenych pamiatak našaje minuŭščyny — heta plod doŭhaletniaje pracy zasłužonaha biełaruskaha archeologa, p. Iwana Łuckiewiča. Čaść eksponataŭ sabrana ŭ Wilni — z miastowaha archiwu, kaściołaŭ, i cerkwaŭ kalwinskaj i luteranskaj światyń i ad prywatnych asob, čaść prywiezie z Minaenska — s cerkwaŭ, s kolekcij p. p. Wejssenhofa, Ułasa wa, Ziemkiewiča, Biske i inš. Arhanizacyj wystaŭki zaniałasia redakcija «Zeitung der 10. Armee, (pp. Hendriok, Franc, Brammer) asabliwa ž papracawaŭ dla jaje berlinski archeolog, d-r Ippel.

Ščyraja padziaka naležycca ad biełaruskaha hramadzianstwa jak arhanizataram, tak ieksponentam: jany s-pad pyłu wiakoŭ wyciahnuli na świet Božy staroje kulturnaje bahaćcie našaha narodu i dali žywy dokaz taho, što tut, na hetaj ziamli, biełarusy žyli ad nie-pamiatnych časoŭ, twaryli swaju kulturu, mieli biezpasrednyje znosiny s kulturaj Zachodu i, treba spadziewac ca, buduć mieć ich i ŭ buduČynie, nie patrabujučy niiakaha „pasrednictwa“.

My ščyra žadajem, kab heta wystaŭka pasłužyła za asnowu pastajan naha biełaruskaha nacyanalnaha muzeju, kab zroblenaja rabota nie astałasia biaz śledu dla buduČyny.

X. X.

Uražeńni s padarožy.

(piechatoj pa kraju).

Na bierazi rečki Merečanki staić dwor «Kačany». Tut užo druhi hod jak abasnawaŭsia biełaruski dzicačy prytułak. Pierad domam na travicy hulajuć i hrejucca na soncy dzieci...

Letnije azyŭčyje pramieńni soncal... Z niamienšaj nieciarpliwaściu, čymsi heta zialonaja traŭka, čymsi akružajučyje dom haliny bezu, čymsi skawanyje lodam wody Merečanki, čekali ich biełaruskije dzietki, — bo minułaja zima ciažkaja była dla małych Kačanskich žycharaŭ!..

Pryjemnaje ŭražeńnie robić prytułak. Chacia ŭsiudy, s kožnaha kuta hladzić biadota, chacia opratki na dzieciach łatanyje, a kołderki na łožkach tak sama nia nowyje, — ŭsiudy pabačyš čystaść, usiudy widać staranuju apieku...

Kali pry kancy dnia paśla wiačery ŭsie dzieci sabiarucca razam sa staršymi ŭ abšyrnaj kuchni i, uklenčyŭšy pierad abrazom, zapiajuć paśla wiačernich paciaraŭ „Kali dzień užo minaje“..., radasna na dušy robicca, hledziučy na hetyje malenstwy, wiečar pieśnia pieśniaj da Boha ŭ roźwiertajučyjesia s mowie. I ŭ cichi letnidnaj biełaruskaj wyrywajecca praz adčynienyje wokny i adbiwajecca echam u susiednim bary. I nie adzin može sielanin, wiertajučysia s pola, jak da jaho wucha dalacić nabožnaja pieśnia ŭ rodnaj mo wie, zatrymajecca i zadumajecca: bo jaho-ž dahetul wučyli źwiertacca da Boha tolki ŭ mowie čužackaj...

Kaliś miastowy žychar, wyjšaŭšy za miesta, hladzieŭ na zasiejanyje pali, na zaharanuju mazalistymi rukami sielanina hlebu, jak na pieknuju wiaskowuju dekoraciju, a na hutarku ab pasiewach uradžai, pahodzie hladzieŭ jak na šablonowuju temu dla wiaskowych hutarak. Hady wajny nawučyli nas hladzieć na hetyje temy inačej. Ciapier pytańnie ab uradžai, ab patrebie daždža heta ŭžo pytańnie ważnaje, cikaŭnaje, blizkaje sercu, bo ad taho, jak zakałosiacca našy niwy, zaležać buduČyje ceny chleba.

— Daždža treba — kažuć sielanie, i miastowy žychar abnimaje kachajučym wokam zasiejanuju niwu, i hladzić s tuhoj u nieba, šukajučy tam žadanych chmar...

Wiečar... Wioska zacichaje... Praz wokny padaje na darohu świet ad harejučych łučyn... Pa chatam miž dziaŭčatami niasiecca kličь:

—„Na maj“!... Idziem „na maj“...

Za wioskaj pry darozie staić skryciŭšysia stary sasnowy kryž, prybrany kwietkami, zielłem. Woś tudy idu ludzi na swajo majowaje nabaženstwa. Wiečar šciudzieny. S nat chto ŭ kažuchach.

S pad kryža razychodziacca słowy itanii...

Wiečar chałodny, zusim nie majowy; ad času da času wiecier sarwiecca i niasie słowy malitwy ŭ wyš, tudy, kudy hladziać dušy biednych, šerych, sumnych ludziej...

— Źmilujsia nad nami!...

Hladžu ŭ zichaciačyje na niebi zorki, wusty maje mašynalna paŭtarajuć z inšymi prośbu ab źmiławańnie i... čekaju hetaha źmiławańnia.

A na niebi nie widać anioła z wahnistym miačom,—tolki zašumić časam pa poli wiecier, tolki zichaciać biezhałosyje zorki nad biednaj staronkaj majej...

Adnak moc pačynaje napaŭniać serce majo. U dušy majej robicca jaśniej. Hladžu z wieraj na henyje barańni kažuchi, na šeryje świtki, na złoženyje pierad kryžam mazalistyje ruki biełarusa...

U rukach narodu mieč wahnisty spačywaje...

F. O.

S tworau K. Kahanca.

Nawasadzkaje zamčyšče.

Nad rečkaju, nad Słaŭkaju, niedaločka ad światoha miesca Stadzieńca, dzie s pad darohi na hary wada cud ŭna wyliwajecca i spadaje ŭ jar hłyboki, a jaram u Słaŭku ciače, a Słaŭka pa kamieniach šapoče,— staić kniažaje haradyšče.

Wysokije bierahi Słaŭki parastali ŭsielakimi drewami. Raśli tam dube mahutnyje i świetlyje jasieni, ilminy, klany i alešyny, asiny truskije i biarozny kasatyje, žeściaryny šurpatyje i bryzhleliny kaścielnyje, čaromchi pachnučyje, — dy ci mała ŭsiakaha było! Nad usim hetym zaleHła nočka ciomnaja. Nieba było zasupleno čornymi chmarami, a wiciar siardzity raz ad razu zrywaŭsia dy s šumam i świstam praletaŭ nad harami, nad lesami i nad tym haradyščem, jak-by štoś niadobraje pawieščajučy.

Usie ŭ haradyščy tym spali,—spali i ŭ mieści, što ležało ŭ wilach pamiž Słaŭki i Wusy raki. Adna tolki ŭ haradyščy duša nia śpić, usio pa wału chodzić i znać dumu ciažkuju dumaje, bo až pot na biełym łobie wystupaje perlistymi kroplami.

A chto heta chodzić, jak nie kniažna słaŭnaja krasoju i bahactwami swaimi? Jana i rostam wysoka, i s twaru krasna, choć nie tak-to ŭžo małada,—i poŭnyje hrudzi jaje wysoka padnimajucca, i wočy jaje karyje až u ciemnacie świeciacca, a bujnyje kosy jaje wieciar pa wozdusie treple.

Chodzić kniažna hordaju stupoju, dy na sercy ŭ jaje, znać, duža nia wiesieła, ab ŭsio: to ruki załomić, to młosna ich apuścić, to ŭzdychnie ciažka, jak kanajučy, to abieruč haławu ściśnie, wačyma śmiałej u dal hlanie i zachodzić bajčejšaju stupoju; to iznoŭ jaje serca zojdziecca, ruki pawisnuć i wočy zatumaniacca, i nohi jak-by padkašywacca stanuć. Ale woś na štoś jana kancom adważyłasia. Pajšła chut-

Francišk Olechnowič.

Na Antokali

pjesa ŭ 3 aktach sa śpiewami i tancami.

(Hladzi «Homan» № 46).

Ihnat.

Pan Wincenty! nie wypadaje!

Wincent.

Kažy mnie: tata! — i pacałujciesia... Zośka!

Michalina.

A daj ty supakoj! zdurnieŭ ci što! Što ty robiš?

Juziuk,

(katory dahetul sładzieŭ sumny, jak Wincent skazaŭ: „pacałujciesia“ i ŭskočyŭ z miejsca. Ciapier staić prad Wincentym, hroziučy): Pan majstra!!!

Wincent. Čaho chočeš? Michalina. Pan Jazep!	razam

Juziuk.

Pan majstra!

Wincent.

Čaho ty kryčyš?

Juziuk.

Pan majstra! ja... woś tut (bjecca ŭ hrudzi) maju serce, jano bjeć ŭ hrudzioch, — a tut... (bjeć kułakom u stoł) ja maju kułak — jon tak sama bjeć... Ja nie pazwolu, kab Zosiu...

Wincent.

Ja pjany!...

Zośka.

(kidajučysia miž ich).

A wy što tut nos swoj sunieciel jakoje wy majecie prawa na heta? Što wy tut za abaronca taki? Što wy mnie radnia? jakoje prawa? Čaho tut swai try hrošy sadzić, hdzie was nie pytajucca! Wy što dla mianie? čužy! ja-ž wam ničoha nie abiecałasia?...

Juziuk.

Woś jak?! Wybačajcie, ja abmyliŭsia, ja nia wiedaŭ, — ja ŭlez nie u swajo dzieła, ja — čužy! wybačajcie! (wybiehaje na na wulicu).

Zajawa 9.

Tyje-ž biez Juziuka.

Michalina (da Juziuka).

Wy-ž nia skončyli abiedaŭ!...

Wincent.

Pjany! Daliboh-pjany... jak nieboskaje stwareńnie, — a bojki! A kab ty zhareŭ!

Michalina (da Wincentaha).

Usia awantura praz ciabie! Ty zaŭsiody hlupstwa narobiš!

Wincent.

A maja-ž ty Michcia! A jamu-ž jakoje dzieła?

Michalina.

Zosiečka! adniasi ŭ kuchniu brudnyje talerki!

Zośka

(biare talerki i wychodzić).

Ihnat.

Heta, daliboh dziwa! Jakoje jon maje prawa tutaka padymać swoj hołas?

Wincent.

Ale Zośka jamu nahawaryła dobra! Pajšoŭ ablizaŭšysia. Bojkaja dziaŭčyna!

Michalina.

Dobra jamu tak! Chaj mnoha sabie nie pazwalaje!

Zjawa 10.

Tyje-ž i Piarowič.

Michalina.

A chto-ž heta tam?

Piarowič.

Wybačajcie, — ci tut žywie pan Radziwiłłowič Ihnat?

Michalina.

Ale, tutaka!

Ihnat (ustaje).

A — heta da mianie! (Da Piarowiča): Heta—ja! Wy majecia da mianie patrebu?

Piarowič.

Ci nie pereškadžaju?

Ihnat.

Nie—Što-ž... Kali patreba...

Piarowič.

My nieznajomy... Ja — Piarowič... (padaje ruku).

Ihnat.

Kali doŭhi interas—dyk prašu ŭ moj pakoj!

Piarowič.

Nie; tolki dwa słowy. Wy, panok, śmieju papytacca,—čynoŭnik s počty?

Ihnat.

Ale.

Piarowič.

Praŭda, „wy nie spadziewalisia hetaha?

kaju stupoju ŭ haradyšče, čeladź swaju budźić, prykazywaje ŭsio bahactwa źbirać i, što darožšaje, toje ŭ skryniu kawanu kładzie, a što mieniej warta, toje čeladzi razdaje. Sabraŭšy ŭsio i spakawaŭšy, skryniu začyniła, na try zamki zamknuła, a kluče na załaty pajasok nanizała i sama imi padpierezałasia. Tady, sieŭšy na skryniu, horka zapłakała i kaže:

—Nima ŭ mianie ni ščaścia, ni doli, ni wiernaha druha... nima s kim dzialicca ni swajeju krasoju, ni kachańniem, ni bahactwam wialikim,—a maładaść maja ŭciekaje. Twar moj biely pažaŭcieŭ, hrudki maje poŭnyje stali pawiadaci, wočki maje karyje — linaci: bujnyje kosy stali wypaŭzaci, serca-ž majo stało zamiraci. Niechaj-že kali tak, ja zhinu i ŭsio sa mnoju: i dumki maje, i kachańnie majo, i krasa maja, i bahactwa majo, bo tak siratliwa žyci niemahčyma mnie!..

I prykazała swaim słužkam prywiazaci siabie da skryni i kinuć u kałodziž wielmi hłyboki i poŭny wady, što ŭ tym haradyščy na dwary byŭ.

Zahuła-zaraŭła nawalnica z nieba,—z hromam, z hradam, s piarunami dy bliskawicami. A pryjšła nawalnica —i krasnaj kniažny nie stało i kinuli jaje wiernyje słužki ŭ studniu hłybokuju.

I apuściela zara toje haradyšče, a potym i zusim jaho nie stało, adno hara z wałam dy s kałodzižam, poŭnym kamieńniaŭ, toje miesca značyć. Na miesca toje skora worah luty napaŭ ludziej pawyrezaŭ, damy z ziamloju zraŭnawaŭ, a toje miesca ludzi «Rezanami» prazwali. Kamu-ž Boh sudziŭ žywym astacca, tyje trochi woddal, na hary, pad krynicami pabudawalisia nasuprociŭ taho haradyšča i Studzieńca i prazwali swajo nowaje sielišče Nawasadami.

K. Kahaniec.

U Wilni i wakolicach.

× **D-r K. Trylowskij ŭ Wilni.** Wiadomy ŭkrainski dziejač, arhanizatar ukrainskich stralcoŭ - sičaŭnikoŭ, člen wienskaha parlamentu d-r Kiryła Trylowskij u padarožy z Berlina i Koŭny zajechaŭ u aŭtorak, 4 čerwienia, u Wilniu.

U toj že wiečar d-r Trylowskij byŭ u Prezydyumje Biełaruskaje Rady, a nazaŭtra ranicaj pakinuŭ našaje miesta.

× **Biełaruski Kamitet** za miesiac maj wydaŭ darmowych abiedaŭ 2947, u tym liku praz Biełaruskuju Narodnuju straŭniu № 31 (św.-Jurski pr. 22) wydano 2092 abiedy, a bonami da inšych—855.

Abiedy wydawalisia pierewažna dzieciam, čaściu—biednym, chworym i starym.

× **Wystaŭka „Wilnia-Miensk".** Wystaŭka adkryta oficyalna ŭ sieradu, 5 čerwienia, a 5 hadz. wiečara, hłaŭnakamandujučym 10 armii, hienerałam v. Falkienhajnam. Adkryćcie dla publiki adbyłosia na druhi dzień—u čaćwier, a 10 hadz. ranicy. Na adkryćcie sabralisia: prezydyum i členy Biełaruskaj Rady, w.-prezes Biełaruskaha Nawukowaha Tawarystwa, predstaŭniki biełaruskaj presy i t. d., ŭrešci— hości s Pieciarburha: členy prezydyuma centralnaj arhanizacii hrodnienskich uciekačoŭ i inš.

Wystaŭka pamieščajecca ŭ domie b. Tarhowa Pramyšlenaha Klubu, św.-Jurski pr. 35, i adčyniena kožyn dzień ad 10 da 8 hadz.

× **Muzyčna—deklamacyjnaja wiečaryna.** U aŭtorak, d. 11 čerwienia ŭ kancertnaj sali na Waronjaj wul. budzie siamiejnaja wiečaryna Rabotnickaha Klubu z bahataj prahramaj, u katoraj buduć: symfoničny orkiestr, deklamacyja ŭ roznych mowach i h. d. Pačatak a 7½ hadz. u wiečary.

× **Wydača suchich praduktaŭ.** S pryčyny žadańniaŭ čyślenych asob bolš zamožnaha stanu, Stadthauptmann pastanawiŭ dać mahčymaść pierapisywacca z narodnych strawień da miastowych kramaŭ i zamiest zupy atrymliwać suchije pradukty. Pierapisywacca možna tolki całymi siemjami, dy pry hetym ad kožnaje asoby treba adnarazowa zapłacić pa 5 marak. Chto choče atrymliwać nadalej suchije pradukty, pawinien zapisacca na ich u swaim chlebnym biuro.

× **Falšywyje čutki.** «Wilnaer Ztg» apawieščaje, što ŭsie čutki ab spadziewanym zakryćci miastowaha lombardu falšywyje i kaže što ich puskajuć skupščyki roznych rečaŭ, kab hetak wyzwać u ludziej niedawieryje da lombardu.

× **Temperatura.** Najwyšejšaja i najnižejšaja temperatura za apošnije dni była (pawodłuh Celsija):

	najwyš.	najniž.
6—7	+ 14,8°	+ 4,2°
7—8	+ 18,1°	+ 7,0°
8—9	+ 16,2°	+ 9,7°
9—10	+ 20.7°	+ 7.8°

Praroctwy ab pahodzi.

My ŭžo ŭspaminali ab pracach p. St. Padbiereskaha, katory 25 hadoŭ rabiŭ dośledy ab źmienach pahody ŭ našym kraju. Ciapier, na prośbu jaho, drukujem prysłanyje nam rezultaty jaho raboty.

„Barometr, jak prylada dziela praroctwa pahody, maje wialikuju wahu dla chlebarobaŭ, ale dziela dalejšaje mety jaho pomała. Jadynaja krynica, dzie možna šukać raźwiazki hetaha pytańnia, heta — zakony pryrody, jakije kirujuć atmosferyčnymi pieramienami. Za asnowu dziela praroctwa pahody na miesiacy i hady možna ŭziać zaŭważenuju u pryrodzi padobnaść — u prybliženńi, u ahulnych rysach z niekatorymi wahańniami — dwoch čarodnych dziesiacilećciaŭ i dwoch čarodnych šaścimiesiačnych peryodaŭ: kastryčnik—marec, krasawik—wierasień, u čeredawańni padobnych da siabie hadoŭ i miesiacaŭ: napr., 1900 hod padobny da 1910, 1901 — da 1911 1902 — da 1912 i t. d.; kastryčnik 1900 hodu padobny da krasawika 1901; listapad 1900 — da maja 1901; marec 1901—da wieraśnia 1901 i t. p.

„Apirajučysia na pamianutych dźwioch asnowach padobnaści hadoŭ i miesiacaŭ, my možem bolej-mieniej praročyć pahodu na šaścimiesiačny peryod — ad krasawika da wieraśnia z niekatorymi wahańniami. Adnak, ja chaču asabliwa adznačyć słowa „padobnaść", bo ŭsie praroctwy dajuć tolki bolej-mieniej točna.

„Spadziewanaja pahoda na šeść miesiacaŭ — ad krasawika da wieraśnia 1918 hodu ŭ našym kraju maje być hetkaja:

Krasawik: sucha, chałady; kala 30 — prymarazki.

Maj: chałodny, wilhotny.

Čerwień: mała ciepła; ličenyje haračyje dni; wilhotny; krychu daždžu — ŭ mieru patreby.

Ad **2 lipnia** da **16 žniŭnia** —błahaja pahoda na 6 tydniaŭ, z liškam wilhaci. Maje dzialicca na try peryody:

pieršy dwochtydniowy peryod ad 2 da 16 lipnia: bury, nawalnicy, wietry; spadziewanyje krytyčnyje dni z nawalnicami — kala 2, 6 11 i 15;

druhi dwochtydniowy peryod ad 17 lipnia da 1 žniŭnia — blizka niestannaja słota, biez nawalnic, biaz sonca, biaz wietru;

trejci dwochtydniowy peryod ad 2 da 16 žniŭnia: pieršy tydzień blizka ŭwieś pahodny, druhi — daždžliwy;

Dzień 16 žniŭnia možna ličyć apošnim dniom błahoj pahody.

Druhaje pałowa žniŭnia: sucha, adzin raz pierepadzie doždž.

Wierasień: sucha.

„Na hetym kančajecca praroctwa pahody na pamianutyje šeść miesiacaŭ —ad krasawika da wieraśnia. Apirajučysia na reščie ahraničenych i niapeŭnych dannych, ja prabuju scharakteryzawać pahodu na dwa čarodnyje miesiacy: kastryčnik i listapad 1918 h.:

Kastryčnik — sucha, choład.

Kala **2 listapada** — pačatak zimy; ziemla zamierźnie na sucha, biez papiaredniaje wosiennaj słaty.

Stanisłaŭ Padbiereski.

Z USIAHO KRAJU.

Z mienskaha žyćcia.

= Pa zahadu hłaŭnakamandujučaha 10 armjej hienerała v. Falkenhajna mienskaja miastowaja rada (duma), wybranaja jašče pry bolšewikoch, raspuščena. Adnačasna naznačeny nowyje členy ŭprawy, katoraja składajecca z hetkich asob: H. Kapłana, W. Cywinskaha, N. Nejfacha, W. Zapolskaha-Doŭnara i d-ra I. Kodisa.

4 čerwienia ŭ gabinecie haławy miesta Mienska, S. Chržonstoŭskaha, pry hradanačalniku i predstaŭniku hłaŭnaje kamandy adbyłasia pieredača stanowišč nowamu składu ŭprawy.

Hetymi dniami majuć być naznačeny nowyje členy rady, katoraja budzie mieć tolki daradčy hołas.

= U źwiazku s prajektam wypuska ziemskich bonaŭ mienskaja huberskaja ziemskaja ŭprawa pasyłaje swaich dawierenych ludziej u Homiel i Słucak, kab pryhladziecca, jak tam była naładžena sprawa wypusku ziemskich bonaŭ.

Ihnat.

Čaho?

Piarowič.

A dyk henaj spadčyny...

Ihnat.

U wa śnie nie bačyŭ.

Piarowič (zdawoleny).

Ha! što? Heta ja wykapaŭ! Heta moj nos! kab nie ja — to dahetul jašče nichto ničoha b ab hetym nia wiedaŭ.

Ihnat (saromliwa).

Dziakuju wam...

Piarowič.

Nima za što,—maja pawinnaść trymać ruku na pulsie hramadzkaha žyćcia! Pazwolcie papytacca što-ž wy dumajecie rabić ciapier? Pajedziecie za hranicu? Ha? što?

Ihnat.

Dy nie... Kudy tam!... Astanusia, musić, tutaka ŭ Wilni.

Piarowič (zapisywaje).

Tutaka... Miljony astanucca ŭ baćkaŭščynie...

Michalina

(stajała dahetul z Wincentym zdalok, uważna słuchajučy).

Wybačajcie, ci heta dla palicij?

Piarowič.

Fi, pani! Ja nikoli nie pracawaŭ u hetaj instytucii... Mnie zahadano zrabić interwju z našym miljanieram.

Wincent (da Michaliny).

Što zrabić?

Michalina.

Cicha! nie piereškadžaj! Heta, musić, niejki aktar.

Piarowič.

Budźcie, panok, łaskawy skazać mnie troški... niekalki ważniejšych faktaŭ s swajho žyćcia, kab ja moh napisać wašu biahrafiju.

Ihnat (pierepužaŭšysia).

Wybačajcie, a našto heta? ŭ mianie pašpart u paradku... Wajskowuju pawinnaść adbyŭ tak sama...

Piarowič.

Ja-ž wam, zdajecca, nie pa francusku skazaŭ, što heta dla hazety... Zaŭtra pračytajcie ab hetym...

Wincent (da Michaliny).

Woś bačyš!...

Ihnat.

Kali heta budzie šmat kaštawać, to nia treba.

Piarowič.

Supakojciesia, zrablu heta darma. (Da Michaliny): Wy, paniečka, peŭnie žonka našaha maładca?

Michalina

(pakazywajučy na Wincentaha).

Nie... Heta moj muž...

Ihnat.

Ja jašče nie ženaty...

Piarowič.

Nu woś!... I ničoha nie kažecie! Heta cikaŭna!... Značycca usie hrošy paśla swajej śmierci pierekažywaje dabračynnym ustanowam! (zapisywaje).

Ihnat.

Kamu?

Piarowič.

Tak, značycca, i zapišem... Zaŭtra pamiatajcie kupić hazetu. Zrablu ab was taki artykulik, što ŭsia Wilnia čytać i ab was hamanić budzie... Bywajcie zdarowy!

Ihnat (zatrymliwaje jaho).

A, dyk pan z hety?! Ciapier ja ściamiŭ!... Wybačajcie, panok, wy peŭnie ŭsio dobra wiedajecie bo waša hazeta pieršaja ab hetym pisała...

Piarowič.

My ŭsio wiedajem!

Ihnat.

Hety miljon—ci heta taja samaja linija Radziwiłłowičaŭ,—bo mianie zradziŭ Ambrožy, a Ambrožaha...

Piarowič (nia słuchajučy).

Ambrožy? — taja samaja! Bywajcie zdarowy kupicie zaŭtra hazetu!... (wychodzić).

Zajawa 11.

Tyje-ž biez Piarowiča.

Wincent.

Woś ščaśliwy! ab im i ŭ hazetach pišuć!

Michalina.

Woś wialikaje ščaście! Jak upješsia i skandał jaki zrobiš, to i ab tabie napišuć.

Wincent.

Dyk i heta sława!

Zośka

(uwajšła ŭ časi apošnich słoŭ Piarowiča)

Mama! chto heta byŭ?

Michalina.

Niejki pan z hazety. Mnoha kazaŭ, a ja mała zrazumieła.

Wincent.

I ja mała zrazumieŭ.

(*Dalej budzie*).

— Mienskaja miastowaja kamisija jeminnych spraŭ zanimajecca padwozam praduktaŭ s Kijewa. Hetymi dniami iznoŭ pryjšła wiestka, što ŭ Kijewie zakupleno dla Mienska 10 wahonaŭ cukru i 3 wahony jajek. Tam-že majuć być zakupleny sieładcy, sol i inš.

HORADNIA. Ślosar Mejier Sylingoŭ i kantorščyk Abram Kulik na Manastyrskaj wulicy zawiali patajny brawarok. Mirawy sud zasudziŭ kožnaha z ich na 100 m. štrafu abo na 30 dzion areštu.

U kupca Mejjera Wystanieckaha znajšli mnoha kaŭbas s padmiešanaj u wialikaj miery bulbianoj mukoj. Za falšawańnie spažyŭnych praduktaŭ jon zasudžen na 300 rub. štrafu abo na 3 miesiacy ŭ wastroh.

HORADNIA. U načy na 3 čerwienia tut ukradzieny try pajasy ad mašyn.

Za apošni čas zaŭwaženy prypadki łoŭli ryby pry pomačy ručnych hranat. S pryčyny taho, što ad razrywu ručnoj hranaty ŭ wadzie hibnuć takže i drobnyje rybki, niepryhodnyje da jady, —hetki sposab łoŭli ryby wielmi škodny, i za jaho surowa karacimuć.

BIEŁASTOK. U wakolicach našaha miesta ŭsio čaściej bywajuć prypadki kanakradztwa. 27 maja ŭ Zabłudowie ŭkradzieua kaštanawaja kabyła, u dwary Majoŭka — koń. 31 maja ŭ wioscy Starasielcy ŭkradzien koń —kaštan, a ŭ Panikii—kaštanawaja kabyła. U wa ŭsich prypadkach złodziei biaz śledu ščeźli.

PAHANKA. Adzin žandar znajšoŭ tut karowu pad strachoj, kudy wieła leświca s 32 stupieńkami. Karowa skonfiskowana.

WŁADYSŁAWAU. U čaćwier, 30 maja, ŭ Miestach, Pradmieści Władysławawa, uzniaŭsia wializarny pažar, katory źniščyŭ 26 budoŭlaŭ. Na pažary pahibli niekalki dziaciej.

LIBAWA. Žonka wajenna-pałonnaha, Niskut, žyła try hady s swaim paluboŭnikam, Januševičem, dy paśla kinuła jaho. Januševič uzławaŭšysia napaŭ na jaje i małatkom zrabiŭ joj 15 ran. Tolki cudam Niskut astałasia žywaja. Sud, pryznaŭšy, što Januševič zrabiŭ heta ŭ złości, zasudziŭ jaho tolki na 4 hady ŭ wastroh.

RYHA. U najbližejšym časie budzie iznoŭ adkryt ruch na čyhuncy Ryha—Krejcburg, pa katoraj padwozili ŭ Ryhu pierad wajnoj małako, harodninu i t. p.

WIESTKI Z RASIEI.

NIŽNI-NOŬHARAD. U numery tutejšaje sawieckaje hazety s siahońniašniaha dnia nadrukowana hetkaja wiestka s sieła Bohorodskaha:

Karystajučy s trudnaściej strawawańnia, mieńšewiki i prawyje socyalisty-rewolucyaniery pawiali ahitaciju miž tutejšymi rabotnikami, dabiwajučysia pierawybaraŭ u miejscowy sawiet, i zdabyli tam bolšaść miesc. Stary sawiet hatoŭ byŭ ustupić swajo miesca nowamu, ale apošni damahaŭsia, kab bolšewiki pracawali razam z imi i ŭwiali ich u dzieła. Na heta bolšewiki nia zhodzilisia. Učora ranicaj u fabrykach dadzieny byli trywožnyje świstki. Rabotniki pawychodzili na wulicu i pajšli da domu sawieta. Padbureny narod zabiŭ niekalki kamisaraŭ i čyrwonaarmiejcaŭ.

Z 21 maja nakazywajuć z Gurjewa što kazaki razahnali tam sawiet rab. i sałd. Prezydyum areštowan i pasadžen u wastroh.

MASKWA. „Izwiestija“ nakazywajuć, što ŭ Rasiei iznoŭ uwiedzien zakon ab karańni śmierciu. Braty Čerep-Śpirydowičy za zdradu hasudarstwa i ekspłuataciju ŭ wajennym časie zasudženy na rasstreł. Heta-w'adomyje pansławisty. Adzin z ich byŭ maršałkam na ŭsiesławianskim źjeździ ŭ Piecarburzi ŭ 1914 h. Druhi byŭ serbskim hieneralnym konsułam u Maskwie.

MASKWA. Abšar asadnaha pałažeńnia ŭ Maskwie pašyren na 20 kilom. kamandajučy wajskami atrymaŭ specyalnyje paŭnamoččy. Sabrano šmat materjału proci kontrrewolucyjnych partyj, asabliwa-ž proci „Sajuza zaščyty baćkaŭščyny i woli“.

PIECIARBURH. Tut wykryli šyrokuju arhanizaciju sajuźnikaŭ. Areštawany 17 asob, u tym liku niekalki francuzaŭ, 1 italjaniec, 1 boŭharyn i 2 anhličany.

MASKWA. Rasiejski kamisar zahraničnych spraŭ, Čyčeryn, zažadaŭ wydaleńnia francuskaha, anhlickaha i amerykanskaha konsułaŭ z Władywastoku za toje, što jany zamiešany da zmowy proci sawieckaje respubliki. U adnaho z zahaworščykaŭ znojdzieny papiery, s katorych widać, što pamianutyje asoby paddzieržywali tak-zwany sibirski ŭrad. Z hetaj že pryčyny Čyčeryn padaŭ pratest i japonskamu pasłu

Čyčeryn padaŭ rezki pratest anhlickamu pasłu Lokhartu s pryčyny prymusowaha naboru rasiejskich paddanych u anhlickuju armiju. Anhlicki ŭrad robić heta na asnowie zhody staroha rasiejskaha ŭradu, jakoha ŭžo niema i jaki ciapier tolki padymaje procirewolucyjny ruch. Pryncypy palityki rasiejskaha ŭradu wymahajuć absalutnaj neŭtralnaści ŭ suświetnaj wajnie.

ŠTOKHOLM. Na Murmanskim užbiarežžy 9 aficeraŭ i 21 unter-aficer wyjechali na paŭnočny zachod Onežskaha woziera dzieła wučeńnia sabraŭšychsia tamaka rasiejskich dabrawolcaŭ i byŭšych finlandzkich čyrwonahwardziejcaŭ. Žduć padwozu tudy anhlickich kulemiotaŭ i 200 artyleryataŭ.

TYFLIS. 26 maja zakaŭkaski ŭrad i zakaŭkaski parlament, jak predstaŭniki zakaŭkaskaj respubliki, raspuščeny. U toj že dzień pad maršałkoŭstwam Džordanii ŭtwaryŭsia hruzinski sejm i apawieściŭ niezaležnaść Hruzii. Dahetul utworeny ministerstwy miascowych spraŭ i wajennaje. Minister-prezydent—Ramišwili.

Z usiaho świetu.

WIENA (W.T.B.) Niamiecki wicekancler Pajer zajawiŭ karespandentam hazet, što ŭtwareńnie aružnaha sajuza centralnych dzieržaŭ prybližyć mir, bo razabje nadziei worahaŭ na ŭdaču ich intryh. Sajuz pawinien być zroblen u tokoj formie, kab nie mahło być dumki ab mahčymaści razwału jaho. Centr cižaru sajuza i hłaŭnyje trudnaści —na ekonomičnym hrunci. Centralnyje dzieržawy razam s Polščaj i nowatworenymi akrainnymi dzieržawami pawinny stanawić adno ekonomičnaje cełaje. Mytnyje hranicy miž imi pawinny być skasawany i pawinno być zawiedzieno adno ekonomičnaje prawadaŭstwa. Z druhoha boku, ŭnutrenaja ekonomičnaja aŭtanomija kožnaha člena sajuza pawinna być zabaspiečena.

Praktyka šučasnaje wajny pakazywaje, što dzieła wajennych met patrebna adnarodnaja arhanizacija, uzbrajeńnie i sposab zdawolhwańnia wojsk. Kali Niamieččyna i Aŭstryja s palityčnaha ekonomičnaha i wajennaha pahladu buduć zaŭsiody krepka źwiazany, dyk pryłučeńnie Polščy adbudziecca samo sabej.

BERLIN (W.T.B.) 8.VI. Na miesca pamioršaha d-ra Kempfa, byŭšaha členam wolnadumnaj partyi, za prezydenta niamieckaha Rejchstagu wybran člen klerykalnaje partyi centru Ferenbach, byŭšyj haława hłaŭnaje kamisii Rejchstagu. Ferenbach, prystupajučy da spoŭnieńnia swaich čynnaściej, skazaŭ pramowu, haworačy miž inšym:

„My, jak zdajecca, stajom napieradzi wializarnaha kryzisa wajny. My nie spadziewajemsia, jak francuzy, na čužackuju pomač, a tolki na Boha, niamieckuju armiju i naš narod. Kali francuzam jašče chočecca zrujnawać i reštu Francii, dyk s ciažkim sercam prydziecca wydzieržać i hetu sprobu. Z niazłomnaj siłaj i nowaj adwahaj my idziem nasustreč apošniaj i najciažejšaj sprobie ŭ hetaj strašennaj wajnie“.

WIENA. 9.VI. 8 čerwienia ŭ Marmaroš-Šiget pačaŭsia sud nad členami raspuščenaha polskaha legiona. 15 lutaha, a 8 hadz. wiečara, zrujnawaŭšy čyhunku, telehraf i telefon na zachodzi ad Černowic, polski legion biez pazwaleńnia prabawaŭ prarwacca cieraz našy linii. 125 aficeraŭ i 3500 sałdatoŭ byli abiazbrojeny i areštawany. Pad sud addadzieny 91 aficer i 84 sałdaty. Členy legiona — aŭstryjackije paddanyje pierapisany ŭ aŭstryjackuju armiju.

ŠTOKHOLM. Za pamočnika načalnika finlandzkaha hieneralnaha štabu naznačen niamiecki pałkoŭnik v. Redern. Finlandzkaja armija budzie składacca s 3 dywizij pa 27.000 duš. Kala 20 niamieckich aficeraŭ buduć naznačeny za instruktaroŭ jaje.

TELEHRAMY.

Niamieckije apawieščeńni

7.VI. Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaha: Momentami artyleryjskaja bitwa krapčeła. Ažyŭlenyje raźwiedki. Na zachodzi ad Kemela my ŭziali ŭ pałon 2 aficeraŭ i 50 sałdatoŭ.

Front niamieckaha Naślednika: Na poli batalii bajewaja čynnaść abmiežywałasia miascowymi bitwami. Napoŭnačy ad En i na paŭnočnym zachodzi ad Šato-Tjery adbity miascowyje nastupleńni worahaŭ. Na pałudziennym uschodzi ad Sarisi, paśla akuratnaj padhatoŭki ahniem, my zdabyli warožyje linii naabapał Ardr. My ŭziali 300 pałonnych.

8.VI. **Zachodni teatr.**

Front Ruprechta Bawarskaha: Ad času da času — žywiejšyje bitwy artyleryi i raźwiedki.

Front niamieckaha Naślednika. Nowyje ataki worahaŭ na paŭnočnym zachodzi ad Šato-Tjery i kontrataki proci ŭtračenych imi linij pry Ardr dali im tolki niewialikije zdabyčy. Nowyje šturmy francuskich, anhlickich i amerykanskich pałkoŭ złamalisia s ciažkimi stratami.

9.VI. Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaha: Artyleryjskaja bitwa ŭ wiečary krapčeła ŭ wakolicach Kemela, na Sommie i pry Awr. Miascowyje nastupleńni francuzaŭ na poŭdni ad Ipra i anhličan—na poŭnačy ad Bomon-Amel krywawa adbity.

Front niamieckaha Naślednika: Pry Uaz uzmacawałasia bajewaja čynnaść. Miascowyje ataki francuzaŭ na pałudziennym bierazi En i na poŭdni ad Urk adkinuty. Pry Kitry my ŭziali 45 pałonnych. Amerykancy atakawali na paŭnočnym zachodzi ad Šato-Tjery, ale adkinuty nazad ažno za swaje linii z utratai pałonnych i ciažkimi krywawymi stratami.

Kala wajny.

WIENA (W.T.B). 9.VI. Wielmi wostryje bitwy ŭžnialisia ŭčora na Monte Pertiko. Paśla wielmi silnaje artyleryjskaje padhatoŭki worahi na šyryni 1 kilom. pačali tut nastupleńnie. Ich ataki złomleny našaj artyleryjej i adwahaj piachoty. U našy ruki papali pałonnyje i wajennyje materyały.

CIURYCH. «Petit Parisien» nakazywaje z Wašyngtonu, što ŭ amerykanskich wodach źjawiłosia 5 niamieckich padwodnych łodak. U njujorkskich biržawych i tarhowych kruhoch prapaža biaz śledu wialikaha tarhowaha parachodu «Cyklop“ zrabiła wielmi silnaje ŭražeńnie. „Cyklop» s 400 ludźmi i nadta darahimi tawarami išoŭ z West-Indyi ŭ Nju-Jork i byŭ najwialikšym sudnom u amerykanskim tarhowym fłocie.

Z Nju Jorku nakazywajuć, što niamieckije padwodnyje łodki na Atlantyckim užbiarežžy Ameryki zatapili ŭsiaho 16 parachodaŭ.

BERLIN (W.T.B.). Nawakoł Azorskich astrawoŭ i la zachodniaha ŭžbiarežža Afryki našy padwodnyje łodki iznoŭ zatapili 21,000 tonn.

BERLIN (W.T.B.) U Siarodziemnym mory našy i aŭstryjackije padwodnyje łodki zatapili 5 parachodaŭ i 6 paruśnikaŭ jomkaściu razam 27,000 tonn.

BERLIN. *Uradowa*. Našy padwodnyje łodki iznoŭ zatapipili nawakoł Anhlii. 10.500 ton.

SOFIJA. Minister-prezydent Radosławow zajawiŭ, što Boŭharyja faktyčna znachodzicca ŭ stanie wajny z Hrecijej.

BERLIN (W.T.B.). 9.VI. Wajennaja kamisija ŭ Paryžy pryniała rezoluciju s pastanowaj wyskazać hienerałam, zadzieržaŭšych ucioki raźbitych dywizij na En, «padziaku Baćkaŭščyny za toje, što jany zadzieržali nastupleńnie niemcaŭ na Paryž».

Heta —nowy dokaz, jakimi sposabami francuski ŭrad prymušen paddzieržywać nastrajeńnie ŭ staranie i na fronci.

BAZEL. Na zasiedańni francuskaje kamiery deputat Dekiz miž inšym skazaŭ:

«Bieražysia, panie prezydent. Ty nie maješ žalu dla Francii, i Francija nia budzie mieć žalu dla ciabie!“

Apošniaje hałasawańnie dało Klemanso žadany rezultat hłaŭnym čynam zatym, što prezydent Wilson i Llojd Džordž całkom stajać za ŭrad Klemanso i wyskazali swaju solidarnaść z im.

LONDON (Reŭter). 6.VI. Hienerał Robertson naznačen hłaŭnakamandujučym Wialikaj Brytanii.

Drukowana u drukarni M. Suchty. Wydawiectwo «Homan». Redaktar Jazep Saławiej.